

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Î N C H E I E R E

cu privire la cererea de revizuire

a cauzei penale privind învinuirea lui

Vladimir Filat

(art. 324 alin. (3) lit. a) și b), 326 alin. (3) lit. a) Cod penal)

(Dosarul nr. 1rh-2/23)

Nr. PIGD 1-17068628-01-1rh-28062023)

Revizuirea întemeiată pe o hotărâre CtEDO a fost respinsă deoarece regula restabilirii situației anterioare încălcării nu este absolută, iar aplicarea acesteia trebuie realizată în măsura în care acest lucru este posibil, când remedierea încălcării constatate nu reprezintă o sarcină excesivă în raport cu celelalte interese concurente.

16 decembrie 2024

Prima Instanță: Galina Moscaliciuc

Curtea de apel: Nichifor Corochii, Ludmila Ouș, Maria Negru

Instanța de recurs: Nadejda Toma, Vladimir Timofti, Constantin Alerguș

Instanța de recurs în anulare: Nicolae Gordilă, Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu, Vladimir Timofti, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Anatolie Țurcan, Victor Boico

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererea de revizuire a cauzei penale privind învinuirea lui Vladimir Filat,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,

Lilia Roic-Botezatu

Oxana Parfeni,

Ghenadie Eremciuc,

Stella Bleșceaga, *judcători*,

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Vladimir Filat s-a născut în anul 1969 în r-ul Hîncești. El a fost învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) și b) (corupere pasivă), art. 326 alin. (3) lit. a) (trafic de influență) Cod penal.

2. La 27 iunie 2016, Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, l-a recunoscut vinovat pe Vladimir Filat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) și b), art. 326 alin. (3) lit. a) Cod penal. El a fost condamnat la nouă ani de închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Instanța a dispus și confiscarea specială.

3. La 11 noiembrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a respins ca nefondate apelurile declarate de procuror, compania Worldway Limited, Veaceslav Beț și Virgil Păvăleanu. Instanța a admis apelurile declarate de avocatul Igor Popa, în interesul lui Vladimir Filat, SA „IPTEH”, avocatul Ilona Nicula în interesul SA „IPTEH”, avocatul Igor Popa în interesul SA „Capital Invest Company”, Sanda Diviricean și de avocatul acesteia, Iulian Iorga. Instanța a casat parțial sentința în partea confiscării speciale și a pronunțat o nouă hotărâre în această parte.

4. Instanța de fond și apel au examinat cauza în ședință închisă. La 05 ianuarie 2016, prima instanță a admis demersul procurorului privind examinarea în ședință închisă a cauzei, până la finisarea urmăririi penale și transmiterea în instanță a unei alte cauze în privința lui Vladimir Filat. La 27 septembrie 2016, Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a respins cererea lui Vladimir Filat și avocatului acestuia, Igor Popa, privind examinarea cauzei în ședință publică și a fost admis demersul procurorului privind examinarea cauzei în ședință închisă. Instanța a invocat că, la acel moment, în gestiunea Procuraturii Anticorupție se afla o altă cauză penală în privința lui Vladimir Filat, iar publicitatea ședinței de judecată era de natură să prejudicieze desfășurarea eficientă acțiunilor de urmărire penală.

5. La 22 februarie 2017, Curtea Supremă de Justiție a declarat inadmisibile recursurile. La 12 decembrie 2017, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție a respins ca inadmisibile recursurile în anulare declarate de Vladimir Filat și avocatul acestuia Igor Popa, avocatul Ilona Nicula, în interesul companiei „Worldway Limited”, și de Veaceslav Beț. La 25 februarie 2021, Colegiul penal al Curții

Supreme de Justiție a respins ca inadmisibile recursurile în anulare declarate din nou de către Vladimir Filat și avocatul acestuia, Tudor Osoianu.

6. La 31 ianuarie 2023, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a pronunțat hotărârea în cauza [Filat v. Moldova](#) (cererea 72114/17). Ea a constatat că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 CEDO, din motivul lipsei publicității în cadrul procesului penal în privința lui Vladimir Filat. CtEDO a mai hotărât că nu este necesară examinarea pretenției formulate în baza Articolului 6 §§ 1 și 3 (d) CEDO, în ceea ce privește imposibilitatea audierii martorilor apărării.

7. La 20 iunie 2023, Vladimir Filat și avocații acestuia, Viorel Berliba și Tudor Osoianu, au depus revizuire în temeiul art. 464¹ Cod de procedură penală, în care solicită desființarea hotărârilor pronunțate în prezenta cauză și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond. Potrivit cererii de revizuire, CtEDO a constatat încălcarea art. 6 § 1 CEDO în privința lui Vladimir Filat, iar consecințele încălcării Convenției continuă să se producă.

8. La 28 iunie 2023, cauza penală a fost înregistrată la Curtea Supremă de Justiție și a fost repartizată aleatoriu judecătorului raportor Anatolie Țurcan. Prin Legea nr. 239/2024 din 13 septembrie 2024 (în vigoare din 26 septembrie 2024) au fost introduse modificări în Legea nr. 65/2023. Articolul 18 alin. (1) din Legea nr. 65/2023 a fost completat cu prevederea conform căreia, în perioada examinării contestației împotriva hotărârii cu privire la eșuarea evaluării externe, judecătorul vizat nu poate emite acte de dispoziție. Prin hotărârea CSM nr. 387/25 din 02 iulie 2024 a fost constatată eșuarea evaluării externe de către judecătorul Anatolie Țurcan. La 08 iulie 2024, Anatolie Țurcan a depus contestație împotriva hotărârii CSM, care încă nu a fost examinată din cauza ridicării de către reclamant a unei excepții de neconstituționalitate. Prin urmare, începând cu 26 septembrie 2024, judecătorul Anatolie Țurcan nu poate participa la soluționarea acestei cereri de revizuire, până la soluționarea contestației depuse împotriva hotărârii CSM.

9. La 18 august 2023, cererea de revizuire a fost expediată în adresa Procuraturii Anticorupție. În referința sa, procurorul anticorupție Irina Gheorghisțean a solicitat respingerea cererii de revizuire, deoarece această soluție se încadrează în marja de apreciere de care dispun statele, în sensul alegerii celor mai eficiente mijloace de executare a hotărârilor CtEDO. În opinia procurorului, CtEDO nu a pus la îndoială echitatea examinării probelor în procesul penal, ci doar a identificat o inadvertență de ordin procedural, care nu afectează corectitudinea soluției judecătorești adoptate pe caz.

10. La 13 iunie 2024, 08 iulie 2024, 09 octombrie 2024, Vladimir Filat a depus cereri de accelerare a examinării cererii de revizuire. Primele două cereri nu au putut să fie examinate mai devreme de 07 noiembrie 2024 din cauza imposibilității constituirii unui complet din cinci judecători care să o soluționeze, unui judecător CSJ aflându-se în concediu până la 01 noiembrie 2024. La 07 noiembrie 2024, a fost emisă [încheierea](#) prin care au fost admise cererile lui Vladimir Filat cu privire la accelerarea examinării cererii de revizuire și obligată Curtea Supremă de Justiție

să examineze cererea de revizuire până la 06 decembrie 2024. La 11 noiembrie 2024, prin încheierea Președintelui interimar al CSJ, Stela Procopciuc, s-a dispus redistribuirea aleatorie a cauzei unui alt judecător raportor. În aceeași zi, cererea a fost repartizată judecătorului Vladislav Gribincea, care, la 13 noiembrie 2023, a formulat o declarație de abținere. Prin încheierea din 20 noiembrie 2023, declarația de abținere a fost admisă. La 21 noiembrie 2024, cererea a fost repartizată judecătorului Stella Bleșceaga.

11. CSJ a organizat mai mult [ședințe publice](#) pentru examinarea cererii de revizuire. În procedura de revizuire Vladimir Filat a fost apărut de avocații Tudor Osoianu, Viorel Berliba, Cristina Bancu și Vladimir Grosu. La ședințele respective au participat procurorii Irina Gheorghiştean și Nadejda Busuioc.

ÎN FAPT

12. Vladimir Filat a fost învinuit că, în perioada 25 septembrie 2009 - 22 aprilie 2013, pe durata activității sale în calitate de persoană de demnitate publică, a pretins, extorcat și primit bunuri ce nu i se cuvin pentru exercitarea acțiunilor ce-i reveneau datorită funcției deținute de Prim-ministru al Republicii Moldova. Deși S.A. „Banca de Economii”, în care statul deținea la acel moment cota-parte de 56,13 % din acțiuni, avea un deficit financiar de aproximativ un miliard de lei la începutul anului 2013, despre care cunoștea, el a acceptat intenționat preluarea fictivă a datoriei respective de către „Roseau Alliance LLP”, companie gestionată de Ilan Șor. Ultima a semnat la 18 martie 2013, cu S.A. „Banca de Economii” contractul general de cesiune în sumă de 939.905.921,92 de lei. Vladimir Filat a mai fost învinuit că, deținând funcția de președinte al Partidului Liberal Democrat din Republica Moldova, în perioada iunie - septembrie 2013, a pretins și a primit de la Ilan Șor bunuri ce nu i se cuvin, prin intermediul mijlocitorilor. Tot el, în perioada septembrie 2013 - mai 2014, deținând funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, a pretins și primit personal și prin intermediul mijlocitorilor, bunuri și servicii, inclusiv un card bancar cu un sold de mijloace financiare în valoare de 162.186,35 EUR, susținând că are influență asupra factorilor de decizie care dețin funcții publice în cadrul Serviciului Fiscal de Stat, Serviciului Vamal, Ministerului Afacerilor Interne și asupra Primului-ministru. El i-a promis lui Ilan Șor suportul în realizarea preluării controlului asupra activității S.A. „Banca de Economii” prin cedarea pachetului de control al statului în banca respectivă. El la determinat pe fostul viceministru al finanțelor, Victor Barbăneagră, să accepte și să promoveze preluarea a 22% din acțiunile băncii de către companii controlate de Ilan Șor. În rezultat, la 04 septembrie 2023, CNPF a fost înregistrat emisiunea suplimentară de acțiuni la S.A. „Banca de Economii”, în valoare de 80.249.700 lei. Astfel, Vladimir Filat a fost învinuit de faptul că a pretins și primit personal și prin mijlocitori bunuri și servicii în proporții deosebit de mari, echivalentul sumei de 798.003.178 de lei. Acțiunile lui Vladimir Filat au fost încadrate în baza art. 324 alin. (3) lit. a) și b) și art. 326 alin. (3) lit. a) Cod penal.

13. La 27 iunie 2016, Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, l-a recunoscut vinovat pe Vladimir Filat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) și lit. b), și art. 326 alin. (3) lit. a) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de nouă ani, amendă în mărime de 3.000 de unități convenționale și privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice pe un termen de cinci ani. Lui Vladimir Filat i-a fost retras Ordinul Republicii, conferit prin Decretul Președintelui din 24 decembrie 2013. Instanța a aplicat măsura de siguranță sub formă de confiscare specială a bunurilor care constituie obiectul remunerației ilicite, în sumă de 795.822.418 de lei și a încasat din contul lui Vladimir Filat cheltuielile judiciare în sumă de 15.561 de lei.

14. Sentința a fost contestată cu apel de procurorul Adriana Bețișor, de avocatul Igor Popa în numele lui Vladimir Filat, de SA „IPTEH”, de avocatul Ilona Nicula în numele SA „IPTEH”, de avocatul Igor Popa în numele SA „Capital Invest Company”, precum și de Virgil Păvăleanu, Sanda Diviricean, Worldway Limited și Veaceslav Beț.

15. Procurorul Bețișor a contestat sentința primei instanțe în partea pedepsei aplicate și a măsurii de siguranță sub formă de confiscare a bunurilor, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie stabilită o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 19 ani, cu aplicarea măsurii de siguranță sub formă de confiscare specială a echivalentului remunerației ilicite, în valoare de 4.524.195,22 lei și, respectiv, 793.478.982,78 lei. Procurorul a pretins aplicarea eronată a regulilor de individualizarea a pedepsei și reținerea greșită a circumstanțelor atenuante. În ceea ce privește confiscarea specială, acuzația a invocat că instanța a omis să includă în valoarea remunerației ilicite valoarea a două mijloace de transport primite de Vladimir Filat.

16. SA „Capital Invest Company”, SA „IPTEH”, Virgil Păvăleanu și Sanda Diviricean, au invocat în apel că, prin dispunerea confiscării, le-a fost încălcat dreptul de proprietate, în condițiile în care unele bunuri cu referire la care a fost dispus confiscarea nu aparțin lui Vladimir Filat, iar altele nu aparțin exclusiv acestuia. Potrivit cererii de apel, Veaceslav Beț a invocat că automobilul care îi aparține cu drept de proprietate nu putea fi supus confiscării. Compania Worldway Limited a invocat încălcarea dreptului de proprietate, prin dispunerea confiscării unor bunuri care îi aparțin cu drept de proprietate.

17. Avocatul Igor Popa, în interesele lui Vladimir Filat, a solicitat examinarea apelului în ședință publică și achitarea lui Vladimir Filat. Avocatul a invocat nulitatea rechizitoriului, din motivul neclarității învinuirii; încălcarea art. 6 para. 1 CtEDO, din motivul lipsei publicității procesului; încălcarea dreptului inculpatului de a obține citarea și audierea martorilor apărării; încălcarea dreptului la apărare și a dreptului la tăcere cu referire la autodenunțul și declarațiile lui Ilan Șor; administrarea probelor care nu sunt utile, pertinente, concludente și veridice; erori de fapt la recunoașterea unor bunuri în calitate de corpuri delictive și erori de procedură prin neincluderea unor mijloace de probă în lista probelor acuzației; lipsa

avertizării de răspundere penală a traducătorului în cazul unor traduceri; administrarea unor probe cu încălcarea procedurii; încălcarea principiului legalității incriminării și stabilirea unei pedepse ilegale, prin aplicarea efectului retroactiv al legii penale și neaplicarea art. 78 alin. (1) Cod penal; aplicarea ilegală a măsurii de siguranță sub forma confiscării speciale, din motivul evaluării bunurilor în baza declarațiilor martorilor; și nemotivarea suficientă a sentinței.

18. La 11 noiembrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a respins ca fiind nefondate apelurile declarate de procuror, compania Worldway Limited, Veaceslav Beț și Virgil Păvăleanu. Instanța a admis apelurile declarate de avocatul Igor Popa în numele lui Vladimir Filat, SA „IPTEH”, avocatul Ilona Nicula în numele SA „IPTEH”, avocatul Igor Popa în numele SA „Capital Invest Company”, Sanda Diviricean și de avocatul acesteia, Iulian Iorga. Instanța a casat parțial sentința instanței de fond, în partea confiscării speciale și a pronunțat o nouă hotărâre în această parte. Instanța de apel a aplicat măsura de siguranță sub formă de confiscarea specială bunurilor sau contravaloarea bănească a remunerării ilicite primite de către Vladimir Filat în sumă totală de 472.537.568,78 lei. Au fost admise în principiu cerințele apelanților în partea ce ține de lezarea dreptului de proprietate asupra bunurilor supuse confiscării speciale și confiscării extinse, în partea ce depășește suma remunerării ilicite, lăsând soluționarea litigiilor în această parte în procedura civilă. În partea încasării cheltuielilor de judecată în sumă de 15.561 lei instanța de apel a dispus trecerea acestora în contul statului. Instanța de asemenea a respins ca neîntemeiate cererile privind ridicarea sechestrului de pe 44 de bunuri confiscate. Celelalte dispoziții ale hotărârii atacate au fost menținute.

19. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs de către procuror, de Vladimir Filat și avocatul acestuia, Igor Popa, de Sanda Diviricean, de SA „IPTEH”, de avocatul Ilona Nicula în interesele SA „IPTEH”, de Veaceslav Beț, de avocatul Ilona Nicula în interesele companiei Worldway Limited, de avocatul Ilona Nicula în interesele SA „Kapital Invest Company”, de SA „Kapital Invest Company” și de Virgil Păvăleanu.

20. La 22 februarie 2017, [Curtea Supremă de Justiție](#) a declarat recursurile inadmisibile. Instanța de recurs a respins argumentele lui Vladimir Filat cu referire la lipsa publicității procesului, deoarece instanțele ierarhic inferioare au adoptat încheieri motivate prin care s-a dispus desfășurarea ședințelor de examinare a cauzei fără accesul publicului. Instanța de recurs a mai constatat că cauza dată vizează fapte săvârșite în comun acord cu alte persoane și care au adus atingere stabilității economice a întregii țări. Aceste acțiuni constituiau obiectul urmăririi penale care nu era finalizată, fiind necesară nepereclitarea acelei urmăriri penale.

21. Decizia instanței de recurs a fost atacată cu recurs în anulare de către Vladimir Filat și avocatul acestuia, Igor Popa, de avocatul Ilona Nicula în interesele companiei „Worldway Limited” și de Veaceslav Beț.

22. La 12 decembrie 2017, [Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție](#) a respins recursurile ca inadmisibile. Instanța a concluzionat că nu a constatat un viciu

fundamental ce ar afecta hotărârile irevocabile. Cu referire la examinarea cauzei în ședință închisă, instanța a concluzionat că soluția instanței de apel, prin care s-a dispus examinarea cauzei în ședință închisă, este motivată și legală și a reiterat argumentele din decizia dată.

23. La 09 septembrie 2020, Vladimir Filat și avocatul acestuia Tudor Osoianu au depus un alte recursuri în anulare. La 25 februarie 2021, [Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție](#) le-a respins deoarece recursurile în anulare au fost soluționate prin decizia din 12 decembrie 2017, iar noile recursuri a fost considerate repetate.

24. La 31 ianuarie 2023, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza [Filat v. Moldova](#) (cererea 72114/17) în care a constatat că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 CEDO, din motivul lipsei publicității în cadrul procesului penal și a hotărât că nu este necesară examinarea pretenției formulate în baza Articolului 6 §§ 1 și 3 (d) CEDO privind neaudierea martorilor apărării.

25. La 20 iunie 2023, Vladimir Filat și avocații acestuia, Viorel Berliba și Tudor Osoianu, au depus o cerere de revizuire în temeiul art. 464¹ Cod de procedură penală, în care solicită desființarea hotărârilor pronunțate în prezenta cauză, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond. Potrivit cererii de revizuire, prin hotărârea din 31 ianuarie 2023, CtEDO a constatat încălcarea art. 6 § 1 CEDO din cauza lipsei de publicitate a procesului penal în privința lui Vladimir Filat, iar consecințele încălcării Convenției continuă să se producă. Ultimul încă suportă consecințele grave legate de pedeapsa stabilită, care nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii. Printr-o cerere ulterioară, revizuenții au reiterat solicitările sale inițiale, dar au modificat temeiul de drept. Astfel, la 01 septembrie 2023 au intrat în vigoare modificări legislative operate la Codul de procedură penală, inclusiv a fost abrogat art. 464¹ Cod de procedură penală, iar noul temei de revizuire îl constituie art. 458 alin. (3) pct. 6) Cod de procedură penală.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

26. Articolul 3 Cod de procedură penală prevede următoarele:

„Articolul 3. Acțiunea legii procesuale penale în timp (1) În desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.”

27. Modul de examinare a cererilor de revizuire a fost modificat prin Legea nr. 246/2023, în vigoare din 01 septembrie 2023. Conform art. IV p. 17 al acestei legi:

Conform art. IV p. 17 al acestei legi: „Articolele 463-465⁴ se abrogă.”

28. Articolul 458 alin. (3) p. 6) Cod de procedură penală prevede următoarele:

„(3) Revizuirea poate fi cerută în cazurile în care:

...

6) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, sau Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a

drepturilor sau libertăților fundamentale, care poate fi remediată, total sau parțial, prin casarea hotărârii atacate. ...”

29. Conform articolului 460 alin. (4) Cod de procedură penală:

„Articolul 460. Depunerea cererii de revizuire (4) Cererile de revizuire depuse în temeiul art. 458 alin. (3) pct. 5) și 6) sunt de competența Curții Supreme de Justiție.”

30. Articolul 462 alin. (1) lit. a) Cod de procedură penală prevede următoarele:

„(1) După ce examinează cererea de revizuire considerată admisibilă, instanța emite o încheiere privind:

a) respingerea cererii de revizuire;”

31. Cererea de revizuire a fost depusă până la 01 septembrie 2023. La acea dată, partea relevantă a art. 464¹ alin. (1) și (4) Cod de procedură penală era următoarea:

„(1) Hotărârile irevocabile pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale omului ori a dispus scoaterea cauzei de pe rol ca urmare a soluționării amiabile a litigiului dintre stat și reclamanti pot fi supuse revizuirii dacă cel puțin una dintre consecințele grave ale încălcării Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la aceasta continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

(4) Cererea de revizuire se depune în termen de un an de la data la care hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului a devenit definitivă.”

ARGUMENTELE PĂRȚILOR

32. În ședința publică, Avocatul Vladimir Grosu a susținut cererea de revizuire și a menționat că, potrivit art. 458 Cod de procedură penală, există posibilitatea revizuirii unei cauze penale dacă, ulterior sentinței de condamnare, CtEDO a constatat cel puțin o încălcare care s-a produs în procedurile interne. Prin hotărârea CtEDO s-a constatat încălcarea principiului publicității procesului în cauza lui Vladimir Filat. În opinia avocatului, ambele condiții prevăzute pentru admiterea cererii de revizuire sunt îndeplinite, iar rejudecarea cauzei este o măsură cu caracter individual necesară pentru executarea hotărârii CtEDO. Avocatul a menționat că trebuie aplicat principiul *restitutio in integrum*, care este cel mai bun mijloc de remediere a drepturilor încălcate și presupune redeschiderea procesului judiciar. Plata satisfacției echitabile nu scutește statul de necesitatea redeschiderii procesului. Curtea Europeană a constatat încălcarea art. 6 § 1 din Convenție și nu a mai examinat plângerea în partea încălcării art. 6 § 3 din Convenție, fiind suficientă constatarea încălcării referitoare la publicitatea procesului, în baza principiului economiei procesuale.

33. Avocatul Tudor Osoianu a menționat că Curtea Supremă de Justiție este instanța competentă să examineze cererea de revizuire, care a fost depusă cu

respectarea termenului. În opinia avocatului, sunt două condiții care trebuie respectate pentru admiterea revizuirii. Cu referire la a doua condiția, care constă în posibilitatea remedierii încălcării, el a menționat că anularea unei hotărâri adoptate în urma unei ședințe cu ușile închise este unica modalitate de restabilire a dreptului la un proces public. Avocatul a concluzionat că încălcarea prevederilor legii privind publicitatea procesului determină întotdeauna nulitatea actului procedural.

34. Avocatul Viorel Berliba a susținut că efectele și consecințele condamnării sunt prezente și astăzi, rezultă din desfășurarea unor proceduri inechitabile, fapt constatat de CtEDO. Consecințele grave rezultă din dispunerea măsurii confiscării asupra bunurilor. Oricare element din dosar poate crea repercusiuni pentru Vladimir Filat, având în vedere că se pornesc alte cauze pe baza constatărilor din actele judecătorești pronunțate în acest caz.

35. Vladimir Filat a menționat că hotărârile care au fost emise în urma unui proces secret nu pot fi lăsate în vigoare. În opinia acestuia, procesul public nu oferă garanții doar inculpatului, ci și judecătorilor, și actului de justiție în întregime. Deși în opinia agentului guvernamental anexată de procuror se menționează că revizuirea acestui dosar nu este necesară, în raportul de acțiuni cu referire la executarea hotărârii CtEDO pregătit de Agentul Guvernamental și expediat Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei se menționează că a fost depusă o cerere de revizuire și această urmează a fi soluționată.

36. Procurorul Nadejda Busuioc a menționat că consecințele negative invocate de către apărare ca rezultat al încălcării dreptului la publicitatea procesului nu sunt în legătură cauzală cu încălcarea dreptului respectiv. Condamnarea nu este consecința lipsei publicității, ci este o consecință a examinării cauzei în cadrul unui proces închis. Măsurile de siguranță de asemenea sunt consecințe ale condamnării. Remedierea încălcării în privința lui Vladimir Filat a fost efectuată prin achitarea compensației pentru prejudiciul moral.

MOTIVAREA INSTANȚEI

37. Hotărârea CtEDO a devenit definitivă la 31 ianuarie 2023. Cererea de revizuire a fost depusă la 20 iunie 2023, înainte de expirarea termenului de un an de la data la care hotărârea CtEDO a devenit definitivă. Astfel, cererea de revizuire a fost depusă în termen.

38. După depunerea cererii de revizuire, legislația cu privire la revizuirea cauzelor penale a fost modificată. În conformitate cu art. 3 alin. (1) din Codul de procedură penală, procedura de judecare și adoptare a actului de dispoziție trebuie să se conformeze legii procesuale penale în vigoare la momentul emiterii acestuia. Prin urmare, Curtea Supremă de Justiție va aplica legislația procesuală în vigoare la data examinării cererii de revizuire.

39. Cerere de revizuire este depusă în temeiul art. 458 alin. (3) p. 6) Cod de procedură penală. Pentru ca o asemenea cerere de revizuire să fie admisibilă în baza unei hotărâri CtEDO trebuie îndeplinite următoarele condiții cumulative:

- a) existența unei hotărâri definitive a CtEDO;
- b) constatarea în hotărârea CtEDO a unei încălcări a drepturilor sau libertăților fundamentale ale participantului la proces;
- c) încălcarea constatată de CtEDO poate fi remediată prin revizuirea hotărârii atacate.

40. Părțile nu contestă întrunirea primelor două condiții din paragraful precedent, iar completul este de acord că aceste două condiții sunt întrunite. Poziția lor diferă în ceea ce privește întrunirea ultimei condiții. Completul trebuie să decidă dacă încălcarea constatată de CtEDO în hotărârea *Filat v. Moldova* poate fi remediată prin revizuirea hotărârii.

41. La 31 ianuarie 2023, CtEDO a pronunțat o hotărâre în care a constatat încălcarea dreptului lui Vladimir Filat garantat de articolul 6 § 1 CEDO, sub aspectul lipsei publicității procesului. În § 10 din hotărâre, CtEDO a menționat că instanțele naționale nu au justificat în mod suficient examinarea întregului proces în ședință închisă în instanța de fond și de apel. Curtea a subliniat că instanțele naționale ar fi trebuit să limiteze excluderea publicului de la proces doar în măsura strict necesară pentru protejarea intereselor justiției. În loc să aplice o excludere generală a publicului, ar fi fost posibil să fie limitate efectele acestei măsuri doar la informațiile sau mărturiile care puteau afecta desfășurarea procesului. În § 13 din hotărâre, CtEDO a considerat că nu este necesară examinarea separată a pretenției privind pretinsa imposibilitate de a obține audierea martorilor apărării. Din partea introductivă a hotărârii rezultă că reclamantul a formulat în cererea depusă la CtEDO și alte pretenții cu privire la echitatea procesului, însă acestea nu au fost comunicate Guvernului, fiind considerate inadmisibile.

42. Apărarea susține că neaudierea martorilor a fost absorbită de constatarea încălcării publicității procesului, implicit CtEDO constatând o problemă și în acest sens. De asemenea, ea consideră că încălcarea publicității mereu ar trebui să ducă la redeschiderea procesului, deoarece el constituie un temei de nulitate absolută.

43. Completul notează că art. 458 alin. (3) p. 6) Cod de procedură penală urmează a fi interpretat prin prisma obligației statelor de a se conforma hotărârilor CtEDO. Conform art. 46 CEDO, statul pârât are obligația de a plăti despăgubirile acordate de CtEDO, și, la cererea reclamantului, în anumite condiții, să redeschidă procedurile. Circumstanțele în care este necesară redeschiderea procedurii rezultă din Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei [Rec\(2000\)2](#). [Rec\(2000\)2](#) recomandă redeschiderea procedurilor dacă:

- „a) decizia națională contestată este în esență contrară Convenției, sau

(b) violarea constatată este cauzată de erori sau deficiențe procedurale de o asemenea gravitate încât apare un dubiu serios în privința rezultatului procedurilor naționale contestate.”

44. Această cauză să referă la situația a doua din paragraful precedent. Completul subliniază în primul rând, că, spre deosebire de alte cauze în care a constat o violare a art. 6 CEDO care trezeau dubii privind rezultatul procedurilor (a se vedea hot. [Popovici v. Moldova](#), 2007, § 87; [Vetrenko v. Moldova](#), 2010, § 64), în hotărârea din 31 ianuarie 2023 CtEDO nu s-a referit la oportunitatea redeschiderii procedurilor naționale. Chiar dacă un asemenea text ar fi existat în hotărârea din 31 ianuarie 2023, aceasta nu poate fi interpretat ca o obligație de a redeschide procesul (hot. CtEDO [Moreira Ferreira v. Portugalia nr. \(2\)](#), 2017, §§ 92-94). Mai mult, într-o cauză examinată de Marea Cameră, în care a fost constatată o violare a art. 6 CEDO datorită modului de constituire a completului curții de apel care a menținut condamnarea, CtEDO a conchis că nu există obligația statului de a redeschide procesul (hot. [Guðmundur Andri Ástráðsson v. Islanda](#), 2020, §§ 312-314).

45. În al doilea rând, violarea constatată de CtEDO se referă la publicitatea procesului. Această încălcare nu vizează erori sau deficiențe procedurale care ar trezi dubii cu privire la soluția irevocabilă adoptată pe marginea învinuirii aduse lui Vladimir Filat. Completul nu poate accepta argumentarea revizuenților precum că violarea constatată presupune și o încălcare a dreptului de a solicita audierea martorilor. CtEDO nu a constat o violare în această privință. Violarea constatată de CtEDO se referă la art. 6 § 1 CEDO, iar dreptul de a solicita martori este garantat de 6 § 3 CEDO. Natura violării constatate în hotărârea CtEDO nicidecum nu poate absorbi dreptul de a solicita martori, deoarece dreptul la judecarea într-un mod public este în esență diferit de contradictorialitate procedurii judecătorești. Decizia de a lăsa fără examinare pretenția cu privire la imposibilitatea de a audia martorii apărării nu este clar motivată în hotărârea CtEDO și orice speculații în acest sens nu pot fi puse la baza hotărârii de redeschidere a unui proces penal. Mai mult, din hotărârea CtEDO nu este clar care erau acei martori și în ce măsură declarațiile acestora puteau trezi dubii cu privire la rezultatul procesului penal.

46. O altă condiție pentru admiterea cererii de revizuire prevăzute de art. 458 alin. (3) pct. 6) Cod de procedură penală este posibilitatea remedierii încălcării constatate de CtEDO prin admiterea revizuirii. Autorii cererii de revizuire au invocat: a) consecințe legate de pedeapsa stabilită și antecedentele penale derivate din aceasta; b) stabilirea obligației de a nu schimba domiciliul fără acordul organului abilitat; c) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții și retragerea distincției de stat; d) încetarea de drept a calității de deputat și afectarea reputației sale profesionale; e) aplicarea măsurii de siguranță sub formă de confiscare specială a bunurilor. Aspectele menționate la lit. a), b) și d) nu sunt suficiente pentru redeschiderea procedurii. În orice caz, dezavantajele menționate la lit. a) și b) vor expira în mai puțin de 12 luni. La 03 decembrie 2019, când a dispus liberarea lui Vladimir Filat din penitenciar înainte de termen, judecătorul Victor Rățoi l-a

liberat pe Vladimir Filat și interdicția aplicată lui Vladimir Filat de a deține funcții publice și de retragerea Ordinului Republicii. În ceea ce privește lit. e), CtEDO nu a constatat în hotărârea din 31 ianuarie 2023 încălcarea dreptului de proprietate.

47. Revizuenții au menționat că cererea de revizuire trebuie admisă și deoarece încălcarea publicității ședinței de judecată constituie un temei de nulitate absolută. Completul respinge acest argument deoarece în această cauză nu se examinează fondul cauzei, ci întrunirea condițiilor pentru admiterea cererii de revizuire. Temeiurile de revizuire sunt exhaustiv menționate în art. 458 alin. (3) Cod de procedură penală, iar încălcarea publicității nu se numără printre aceste temeiuri.

48. Din cele de mai sus, Curtea Supremă de Justiție conchide că nu este prezentă cea de-a treia condiție pentru admiterea cererii de revizuire. Din aceste motive, în conformitate cu art. 462 alin. (1) lit. a) Cod de procedură penală,

COMPLETUL, CU MAJORITATE DE VOTURI,

Respinge cererea de revizuire depusă de către Vladimir Filat și avocații acestuia, Viorel Berliba și Tudor Osoianu, împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani din 27 iunie 2016, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2016 și împotriva deciziilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 22 februarie 2017, 12 decembrie 2017 și 25 februarie 2021.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ghenadie Eremciuc

Lilia Roic-Botezatu

Stella Bleșceaga

Opinia separată a judecătorului Ghenadie Eremciuc este anexată.

16 decembrie 2024

O P I N I E S E P A R A T Ă

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin. (3) Cod de procedură penală (în cauza penală Filat Vladimir Vasile)

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 iunie 2016, Vladimir Filat a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.324 alin.(3) lit. a), b) Cod penal și art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal, la 9 ani, cu amendă în mărime de 3 000 unități convenționale, cu executarea într-un penitenciar de tip închis.

A fost aplicată măsura de siguranță sub formă de confiscare specială față de bunurile care constituie obiectul remunerației ilicite, cu valoarea totală în sumă de - 4 524 195,22 lei.

Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat în fapt că, Vladimir Filat, în perioada 25 septembrie 2009 - 22 aprilie 2013, pe durata activității sale în calitate de persoană de demnitate publică, a pretins, extorcat și primit bunuri ce nu i se cuvin pentru exercitarea acțiunilor ce-i reveneau datorită funcției deținute de Prim-ministru al Republicii Moldova. Deși S.A. „Banca de Economii”, în care statul deținea la acel moment cota-parte de 56,13 % din acțiuni, avea un deficit financiar de aproximativ un miliard de lei la începutul anului 2013, despre care cunoștea, el a acceptat intenționat preluarea fictivă a datoriei respective de către „Roseau Alliance LLP”, companie gestionată de Ilan Șor. Ultima a semnat la 18 martie 2013, cu S.A. „Banca de Economii” contractul general de cesiune în sumă de 939.905.921,92 de lei. Vladimir Filat a mai fost învinuit că, deținând funcția de președinte al Partidului Liberal Democrat din Republica Moldova, în perioada iunie - septembrie 2013, a pretins și a primit de la Ilan Șor bunuri ce nu i se cuvin, prin intermediul mijlocitorilor. Tot el, în perioada septembrie 2013 - mai 2014, deținând funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, a pretins și primit personal și prin intermediul mijlocitorilor, bunuri și servicii, inclusiv un card bancar cu un sold de mijloace financiare în valoare de 162.186,35 EUR, susținând că are influență asupra factorilor de decizie care dețin funcții publice în cadrul Serviciului Fiscal de Stat, Serviciului Vamal, Ministerului Afacerilor Interne și asupra Primului-ministru. El i-a promis lui Ilan Șor suportul în realizarea preluării controlului asupra activității S.A. „Banca de Economii” prin cedarea pachetului de control al statului în banca respectivă. El la determinat pe fostul viceministru al finanțelor, Victor Barbăneagră, să accepte și să promoveze preluarea a 22% din acțiunile băncii de către companii controlate de Ilan Șor. În rezultat, la 04 septembrie 2023, CNPF a fost înregistrat emisiunea suplimentară de acțiuni la S.A. „Banca de Economii”, în valoare de 80.249.700 lei. Astfel, Vladimir Filat a fost învinuit de faptul că a pretins și primit personal și prin mijlocitori bunuri și servicii

în proporții deosebit de mari, echivalentul sumei de 798.003.178 de lei. Acțiunile lui Vladimir Filat au fost încadrate în baza art. 324 alin. (3) lit. a) și b) și art. 326 alin. (3) lit. a) Cod penal.

2. Sentința a fost atacată cu apeluri de către procuror, avocatul Igor Popa în numele inculpatului Vladimir Filat, S.A. „IPTEH”, avocatul Nicula Ilona în numele S.A. „IPTEH”, avocatul Igor Popa în numele S.A. „Capital Invest Company”, avocatul Iulian Iorga în numele lui Sanda Diviricean, compania „WORLDWAY LIMITED” și părțile cointeresate Veaceslav Beț, Sanda Diviricean și Virgil Păvăleanu.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2016, au fost respinse ca fiind nefondate apelurile declarate de procuror, de compania „WORDLWAY LIMITED” și de părțile cointeresate Veaceslav Beț și Virgil Păvăleanu.

Au fost admise apelurile declarate de către avocatul Igor Popa în numele inculpatului Vladimir Filat; de SA „IPTEH”, de avocatul Ilona Nicula în numele SA „IPTEH”, de avocatul Igor Popa declarat în numele SA „Capital Invest Company”, de Sanda Diviricean și de avocatul acesteia, Iulian Iorga, a casat parțial, în partea confiscării speciale, sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27.06.2016 și în această parte a pronunțat o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, după cum urmează:

S-a aplicat măsura de siguranță sub formă de confiscarea specială față de bunurile imobile și cotele sociale puse sub sechestru, care aparțin lui Vladimir Filat cu drept de proprietate sau contravaloarea bănească a remunerării ilicite primite de către acesta în sumă de 472 537 568, 78 lei.

S-a admis în principiu cerințele apelanților Igor Popa în numele inculpatului Vladimir Filat, SA „IPTEH”, avocatului Ilona Nicula în numele SA „IPTEH”, avocatului Igor Popa în numele SA „Capital Invest Company”, Sanda Diviricean și avocatul acesteia, Iulian Iorga, în partea ce ține de lezarea dreptului de proprietate asupra bunurilor supuse confiscării speciale și confiscării extinse aplicate prin sentință, în privința bunurilor care constituie proprietate personală a Sandei Diviricean, proprietatea SA „IPTEH”, proprietatea SA „Capital Invest Company” și proprietatea personală a lui Vladimir Filat, doar în partea ce depășește suma remunerării ilicite 472 537 568 lei, lăsând a fi soluționate litigiile în această parte în ordinea procedurii civile.

S-a casat sentința în partea încasării cheltuielilor de judecată de la Vladimir Filat în folosul Centrului Național Anticorupție și s-a dispus a trece în contul statului aceste cheltuieli, în sumă de 15 561 lei.

S-au respins ca neîntemeiate cererile lui Sanda Diviricean, Virgil Păvăleanu, Veaceslav Beț, SA „IPTEH”, SA „Kapital Invest Company”, compania „WORLDWAY LIMITED” privind ridicarea sechestrului asupra bunurilor confiscate, menținând măsurile asigurătorii aplicate față de aceste bunuri până la pronunțarea hotărârii instanței civile asupra litigiilor.

4. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recursuri ordinare de către procuror, inculpat și avocatul acestuia Igor Popa, Sanda Diviricean și S.A. „IPTEH”,

avocatul Ilona Nicula în numele S.A. „IPTEH”, WORLDWAY LIMITED și S.A. „KAPITAL INVEST COMPANY”, Veaceslav Beț și S.A. „KAPITAL INVEST COMPANY”, Virgil Păvăleanu, Sanda Diviricean și S.A. „IPTEH”.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 22 februarie 2017, recursurile ordinare declarate de către procuror, inculpatul Vladimir Filat și avocatul acestuia Igor Popa, Sanda Diviricean și S.A. „IPTEH”, avocatul Ilona Nicula în numele S.A. „IPTEH”, Veaceslav Beț, de avocatul Ilona Nicula în numele „WORLDWAY LIMITED”, avocatul Ilona Nicula în numele S.A. „KAPITAL INVEST COMPANY” și S.A. „KAPITAL INVEST COMPANY”, Virgil Păvăleanu, Sanda Diviricean și S.A. „IPTEH” împotriva deciziei instanței de apel, și recursurile declarate de către avocatul Igor Popa în numele inculpatului împotriva încheierilor Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2016 de respingere a cererii inculpatului Filat Vladimir și a avocatului Popa Igor privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.316 alin.(4) Cod de procedură penală și de respingere a cererii inculpatului și a avocatului acestuia privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.art.90 alin.(2), 342 alin.(3) Cod de procedură penală, au fost declarate inadmisibile ca fiind vădit neîntemeiate.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 12 decembrie 2017, a fost dispusă inadmisibilitatea recursurilor în anulare declarate, ca fiind vădit neîntemeiate.

7. La 09 septembrie 2020, Vladimir Filat și avocatul acestuia Tudor Osoianu au depus un alte recursuri în anulare. La 25 februarie 2021, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție le-a respins deoarece recursurile în anulare au fost soluționate prin decizia din 12 decembrie 2017, iar noile recursuri a fost considerate repetate.

8. La 31 ianuarie 2023, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza Filat v. Moldova (cererea 72114/17) în care a constatat că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 CEDO, din motivul lipsei publicității în cadrul procesului penal și a hotărât că nu este necesară examinarea pretenției formulate în baza Articolului 6 §§ 1 și 3 (d) CEDO privind imposibilitatea obținerii martorilor apărării.

9. La 20 iunie 2023, Vladimir Filat și avocații acestuia, Viorel Berliba și Tudor Osoianu, au depus o cerere de revizuire în temeiul art. 464/1 Cod de procedură penală, în care solicită desființarea hotărârilor pronunțate în prezenta cauză, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond. Potrivit cererii de revizuire, prin hotărârea din 31 ianuarie 2023, CtEDO a constatat încălcarea art. 6 § 1 CEDO din cauza lipsei de publicitate a procesului penal în privința lui Vladimir Filat, iar consecințele încălcării Convenției continuă să se producă. Ultimul încă suportă consecințele grave legate de pedeapsa stabilită, care nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii. Printr-o cerere ulterioară, revizuenții au reiterat solicitările sale inițiale, dar au modificat temeiul de drept. Astfel, la 01 septembrie 2023 au intrat în vigoare modificări legislative operate la Codul de procedură penală, inclusiv a fost abrogat art. 464/1 Cod de procedură penală, iar noul temei de revizuire îl constituie art. 458 alin. (3) pct. 6) Cod de procedură penală.

10. La 16 decembrie 2024 Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a decis respingerea cererii de revizuire depusă de către Vladimir Filat și avocații acestuia, Viorel Berliba și Tudor Osoianu, împotriva sentinței Judecătoreiei Buiucani din 27 iunie 2016, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2016 și împotriva deciziilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 22 februarie 2017, 12 decembrie 2017 și 25 februarie 2021.

11. Am semnat decizia menționată, în temeiul legii, care obligă judecătorii ce fac parte din completul de judecată de a semna hotărârea judecătorească adoptată de majoritatea membrilor din completul de judecată respectiv, însă exprim dezacordul cu soluția adoptată de către Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție în prezenta cauza penală, deoarece nu am susținut soluția adoptată și consider, că urma a fi adoptată o decizie conform art.462 alin.(1) lit. b) și alin.(4) Cod de procedură penală, de admitere a cererii de revizuire (cu completările ulterioare) declarată de către condamnatul Vladimir Filat împreună cu avocații acestuia, Osoianu Tudor și Berliba Viorel, cu casarea totală a deciziilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 25 februarie 2021, 12 decembrie 2017 și 22 februarie 2017, precum și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2016 și dispune reluarea examinării cauzei penale nr.1rh-2/2023 privindu-l pe Filat Vladimir Vasile de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.

12. Prin publicitate se înțelege desfășurarea judecății în prezența și sub controlul opiniei publice. Ea presupune dreptul de a relata cele întâmplate, în cursul cercetării judecătorești, în timpul dezbaterilor – de a difuza informații în presă, la radio, televiziune sau prin alte mijloace publice.

Cerința publicității ședinței este îndeplinită, din momentul ce accesul publicului în sala de ședință este liber, chiar dacă în timpul judecății nu s-a aflat nici o persoană străină de cele chemate în cauză.

Publicitatea presupune:

- obligația instanței de a crea în mod real condiții de acces publicului la ședința de judecată;
- dreptul oricărei persoane – neoprite de lege – de a asista la judecată;
- realizarea acestei condiții, fără excepție, în cazul tuturor ședințelor de judecată care au loc în timpul cercetării judecătorești sau a judecății.

Fiind unul dintre cele mai importante principii ale justiției, publicitatea ședinței de judecată beneficiază în dreptul național consacrări multiple: în Constituția Republicii Moldova (art.117 – caracterul public al dezbaterilor judiciare), Legea privind organizarea judecătorească nr.514/06.07.1995 (art.10 alin.(1) – ședințele de judecată sunt publice), Codul de procedură penală (art.18 – publicitatea ședinței de judecată).

Art.6 §1 CEDO, prevede:

„Orice persoană are dreptul la judecarea (...) în mod public (...) a cauzei sale, de către o instanță (...), care va hotărî (...) asupra temeiniciei oricărei acuzații în

materie penală îndreptate împotriva sa.”

Publicitatea procedurii protejează justițiabilii împotriva unei justiții secrete care se sustrage de la controlul public; de asemenea, aceasta constituie unul dintre mijloacele necesare pentru a păstra încrederea în instanțele judecătorești. Prin transparența pe care o conferă administrării justiției, contribuie la realizarea scopului art. 6 §1: proces echitabil, a cărui garantare se numără printre principiile fundamentale ale oricărei societăți democratice în sensul Convenției (*Sutter vs Elveția*, nr.8209/78, 22 februarie 1984, pct.26, *Riepan vs Austria*, nr.35115/97, 14 noiembrie 2000, pct.27, *Krestovskiy vs Rusia*, nr.14040/03, 28 octombrie 2010, pct.24).

Dreptul la un proces public, garantat de art. 6 §1 implică în mod necesar dreptul la o “ședință de judecată” (*Dory vs Suedia*, nr.28394/95, 12 noiembrie 2002, pct.37).

13. Din analiza dispozițiilor art.251 alin.(1) Cod de procedură penală, pentru anularea unui act procesual sau procedural se cer a fi îndeplinite cumulativ:

- a) să se constate o încălcare a prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal;
- b) încălcarea dispozițiilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal să aibă ca urmare producerea unei vătămări;
- c) vătămarea produsă să nu poată fi înlăturată decât prin anularea actului îndeplinit prin încălcarea legii.

În reglementarea Codului de procedură penală nulitățile absolute, sunt în același timp, și nulități exprese, prevăzute în art.251/1 alin.(1) Cod de procedură penală și intervin în cazul încălcării unor dispoziții legale care au o importanță deosebită în desfășurarea procesului pena.

Nulitățile absolute se caracterizează prin anumite trăsături specifice, diferite în raport cu nulitățile relative:

- a) în cazul nulității absolute, vătămarea procesuală este prezumată iuris et de iure; cel care invocă nulitatea nu trebuie să facă dovada existenței vătămării, fiind suficientă dovada încălcării normelor juridice prevăzute sub sancțiunea nulității absolute.

În cazul din speța dată, ne referim la nulitatea încălcării dispozițiilor privind publicitatea ședinței de judecată petrecute în instanța de fond și apel (art.251/1 alin.(1) lit.c) CPP).

Această încălcare se constată și prin hotărârea în cauza *Filat v. Moldova* (cererea 72114/17) în care a constatat că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 CEDO, din motivul lipsei publicității în cadrul procesului penal.

- b) nulitățile absolute pot fi invocate în orice stare a procesului și nu pot fi înlăturate în nici un mod.

În cazul din speța dată, se referă la examinarea în primă instanță, cât și pe cale ordinară sau extraordinară de atac.

În hotărârea *Filat vs. Moldova* (cererea 72114/17) s-a constatat că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 CEDO, din motivul lipsei publicității în cadrul procesului penal – Curtea constată că nici o instanță nu a remediat în niciun fel

lipsa publicității procesului petrecut în fața instanțelor naționale (pct.11).

c) nulitățile absolute pot fi invocate de orice parte din proces și se iau în considerare chiar din oficiu.

În cazul din speța dată, cererea de revizuire (cu completările ulterioare) au fost declarate de către condamnatul Vladimir Filat, împreună cu avocații acestuia, Osoianu Tudor și Berliba Viorel.

14. Astfel, luînd în considerare cele menționate consider că suntem în prezența tuturor condițiilor de intervenție a unei nulități absolute, care prevede posibilitatea remedierii încălcării admise prin refacerea actului în condițiile publicității procesului penal, de către instanța de apel la o nouă rejudecare.

Judecător

Ghenadie Eremciuc